

§ 39

Dnr 2024/01459

Svar på motion från (HD): inför utmanarrätten i Håbo kommun

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionens förslag 1, att Håbo kommun inför utmanarrätten i kommunens verksamheter, som besvarad.
2. Kommunfullmäktige bifaller motionens förslag 2, att Håbo kommunstyrelse ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för utmanarrättens utformning och tillämpning.
3. Kommunfullmäktige bifaller motionens förslag 3, att Håbo kommun informerar externa aktörer verksamma i Håbo kommun om utmanarrätten.

Sammanfattning

Rasmus Kraftelid (HD) anmälde en motion till kommunfullmäktige 2024-10-07 (§ 138). Fullmäktige överlämnade motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionären föreslår enligt följande:

Förslag 1

Att Håbo kommun inför utmanarrätten i kommunens verksamheter.

Förslag 2

Att Håbo kommunstyrelse ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för utmanarrättens utformning och tillämpning.

Förslag 3

Att Håbo kommun informerar externa aktörer verksamma i Håbo kommun om utmanarrätten.

Utmanarrätten ger företag, föreningar och andra externa aktörer möjlighet att lämna förslag på alternativa sätt att driva kommunal verksamhet. Kommunen beslutar vilka verksamheter som kan utmanas, vilket kan omfatta exempelvis teknisk service, vård och omsorg. Verksamheter som enligt lag måste bedrivas av kommunen, såsom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner, omfattas inte. När en utmaning lämnas in ska kommunen utreda om det är lämpligt att upphandla den aktuella verksamheten. Om utmaningen bedöms som relevant följer en upphandling där flera aktörer kan lämna anbud. Kommunen behåller alltid huvudansvaret för verksamheten, även om driften övergår till en aktör.

Motionärens motivering är att genom att införa utmanarrätt skapar kommunen förutsättningar för högre kvalitet i de kommunala tjänsterna till en lägre kostnad. Kommunen kan då öppna upp för fler idéer och

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Kommunfullmäktige

förbättringsförslag från externa aktörer och säkerställer att kommunens verksamheter ständigt prövas och utvecklas. Vidare kan resurser frigöras från mindre centrala uppgifter till förmån för kärnverksamheten, såsom vård, skola och omsorg.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-03-13 att remittera motionen till barn- och utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden för yttrande.

Barn- och utbildningsnämnden yttrade (2025-05-21 § 74) enligt följande:

”Kommunfullmäktige beslutade den 16 juni 2008 § 76 (dnr KS 2007/42) om att införa utmanarrätten. Utmanarrätten har hittills inte använts inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. En riktlinje skulle kunna vara behjälplig med att tydliggöra syftet med utmanarrätten och således uppmärksamma kommunens nämnder och förvaltningar att arbetssättet finns. Motionens tredje att-sats bör hanteras i takt med eventuell riktlinje framarbetas av Kommunstyrelsen, då ökad marknadsföring av utmanarrätten kan vara en möjlighet för en mer företagsvänlig kommun. Barn- och utbildningsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att motionen anses besvarad.”

Vård- och omsorgsnämnden yttrade (2025-06-03 § 78) enligt följande:

”Den 16 juni 2008 införde Håbo kommun utmaningsrätt efter beslut i kommunfullmäktige KF §76 (dnr KS 2007/42). Förvaltningen känner inte till att någon uppföljning av utmanarrätten genomförts i kommunen. Det kan eventuellt finnas behov av att aktualisera riktlinjer, information etcetera kring utmanarrätten. Utmanarrätten finns i ett antal kommuner och ett antal har avvecklat den till exempel Uppsala kommun. Uppsala valde att avveckla den på grund av få utmaningar och att det finns möjlighet att bli en kommunal leverantör genom andra upphandlingar. Andra kommuner lyfter fram denna som en möjlig väg till effektiviseringar och kostnadsminskningar. All kommunal verksamhet kan utmanas utom: myndighetsutövning, strategiska ledningsfunktioner, kommunala bolag samt verksamheter som enligt lag och förordning måste utföras av kommunen.”

Vård- och omsorgsnämnden beslutade att överlämna yttrandet, men angav inte mer specifikt hur nämnden ansåg att motionen skulle besvaras.

Kommunledningsförvaltningens bedömning:

Motionens förslag 1, att Håbo kommun inför utmanarrätten i kommunens verksamheter, föreslår förvaltningen anses vara besvarad eftersom kommunfullmäktige redan 2008-06-16 (§ 76) beslutade att införa utmanarrätten.

Motionens förslag 2, att Håbo kommunstyrelse ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för utmanarrättens utformning och tillämpning, föreslår

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Kommunfullmäktige

förvaltningen att kommunfullmäktige bifaller. Det finns ett behov av att riktlinjer tas fram dels för att tydliggöra hur utmaningar hanteras av kommunen internt, dels för att tydliggöra hur externa aktörer går till väga för att använda utmanarrätten.

Motionens förslag 3, att Håbo kommun informerar externa aktörer verksamma i Håbo kommun om utmanarrätten, föreslår förvaltningen att kommunfullmäktige bifaller, då förvaltningen kan göra detta i redan befintliga kommunikationskanaler och arenor för möten med näringslivet.

Yrkanden

Rasmus Kraftelid (HD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag att bifalla motionen.

Ordföranden frågar om kommunfullmäktige kan besluta i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut och finner att så är fallet.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag KS 2026-03-18
- Motionen
- Protokollsutdrag 2024-10-07 § 138 Anmälan av motion
- Tjänsteskrivelse med dokumentnummer 145806
- Yttrande från barn- och utbildningsnämnden 2025-05-21 § 74
Yttrande från vård- och omsorgsnämnden 2025-06-03 § 78
- Protokollsutdrag 2008-06-16 (§ 76) Beslut om införande av utmaningsrätt

Beslutet ska skickas till

Motionären

Upphandlingsenheten

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING